

Sygn. akt I UK 246/16

POSTANOWIENIE

Dnia 11 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania P. J.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w N.
o umorzenie należności alimentacyjnych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 11 kwietnia 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 7 stycznia 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
przyznaje radcy prawnemu A. Z. od Skarbu Państwa - Sądu
Apelacyjnego w (...) kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, powiększoną
o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem kosztów
nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu skarżącemu w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
wyrokiem z dnia 7 stycznia 2016 r. oddalił apelację wnioskodawcy P. J. od wyroku
Sądu Okręgowego w K. III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 1
lipca 2015 r. oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń
Społecznych Oddziału w N. z dnia 7 lutego 2014 r., odmawiającej wnioskodawcy
umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu
obarczających wnioskodawcę świadczeń alimentacyjnych wypłaconych z funduszu

oraz 5% opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 33.528,96 zł.

W sprawie tej ustalono, że wnioskodawca (ur. 8 czerwca 1963 r.) ma dwoje dzieci z małżeństwa - córkę E. (ur. w 1988 r.) oraz syna M. (ur. w 1994 r.), oraz córkę N.. Aktualnie prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z matką – Z. J.. Utrzymuje się z renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy przyznanej mu do dnia 30 września 2018 r. w wysokości 825,57 zł, z której potrącana jest kwota 389,20 zł miesięcznie z tytułu zobowiązań bankowych. Natomiast matka wnioskodawcy otrzymuje emeryturę, a łączny dochód rodziny wynosi 1.408,44 zł. Zajmują mieszkanie własnościowe o powierzchni 37,5 m² należące do matki wnioskodawcy, za które opłaty pokrywane są na bieżąco. Wnioskodawca nie posiada żadnych wartościowych ruchomości, w tym samochodu, ale ma nieruchomość - własnościowy lokal nr 45 w budynku przy ulicy W. w K., z którego prowadzona jest egzekucja zadłużenia przez różnych wierzycieli, w tym ZUS. Zadłużenie wnioskodawcy w likwidowanym funduszu alimentacyjnym z tytułu świadczeń alimentacyjnych wypłacanych na rzecz alimentowanych dzieci wyniosło 33.528,96 zł. Poprzednio Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 11 marca 2010 r. zmienił częściowo decyzję organu rentowego z dnia 6 maja 2009 r. i umorzył wnioskodawcy należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego w jednej czwartej części.

Sądy obydwu przyjęły, że wnikliwa analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego w świetle art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1518 ze zm., dalej powoływana jako ustawa o świadczeniach rodzinnych), nie uzasadnia zmiany zaskarżonej decyzji i umorzenia zaległości alimentacyjnych wnioskodawcy. Nie zachodzi bowiem szczególnie uzasadniona sytuacja związana z jego sytuacją zdrowotną i rodzinną, która uniemożliwia mu wszelkie możliwości spłaty zadłużenia alimentacyjnego, ponieważ alimentacyjnie zobowiązany ma takie realne możliwości co najmniej częściowej lub rozłożonej w czasie spłaty długów alimentacyjnych. W konsekwencji nie powinien być premiowany umorzeniem zaległości alimentacyjnych zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego z powodu bierności i bezzasadnego oczekiwania, że jego długi alimentacyjne zostaną umorzone

kosztem stron i innych uczestników systemu ubezpieczeń społecznych z uszczupleniem jego funduszy. Do przyjęcia, że zachodzi "szczególnie uzasadniony przypadek" pozwalający na umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego nie wystarcza ustalenie, że dłużnik nie posiada aktualnie środków, ale konieczne jest uwzględnienie jego wieku, stanu rodzinnego, kwalifikacji zawodowych oraz rokowań zdrowotnych, z których wynikałoby, że nie będzie w stanie również w przyszłości spłacić tych zaległości bez narażania siebie lub swojej rodziny na utratę możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Tymczasem, w ocenie Sądu drugiej instancji, sytuacja materialna, zdrowotna i życiowa wnioskodawcy na datę wydania zaskarżonej decyzji nie uzasadniała ustalenia, że zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek, który usprawiedliwiłaby jego odwołanie.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie art. 68 § 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych przez niewłaściwą wykładnię przesłanki szczególnie uzasadnionych przypadków związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której prowadzona jest egzekucja alimentów, skutkującą przyjęciem, że w odniesieniu do skarżącego nie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek związany z jego sytuacją zdrowotną i rodzinną. We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznawania wskazał na jej oczywistą zasadność.

Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji oraz zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, które nie zostały opłacone w całości ani w części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania. Z braku jakichkolwiek proceduralnych zarzutów kasacyjnych miarodajne było ustalenie, że sytuacja skarżącego nie stanowi szczególnie uzasadnionego przypadku uzasadniającego umorzenie obarczających go zaległości alimentacyjnych. W szczególności, wbrew twierdzeniom skargi o znacznym stopniu niepełnosprawności skarżącego od 30 maja 2012 r. w dniu 5 kwietnia 2012 r. orzeczono u niego lekki stopień, a 3 lipca 2014 r. umiarkowany

stopień niepełnosprawności, który nie zwalnia go z obowiązku alimentacyjnego ani nie usprawiedliwia biernego oczekiwania na umorzenie zaległości alimentacyjnych, skoro według wiążących ustaleń faktycznych możliwa jest egzekucja z majątku skarżącego. Obowiązek alimentacyjny jest ustanowiony przede wszystkim w interesie alimentowanych dzieci, a nie w interesie skarżącego, który nie może biernie oczekiwać, że w alimentacji wyręczy go państwo lub społeczeństwo, przeto skarżący nie zasługuje na umorzenie zaległości alimentacyjnych wyłącznie z powodu subiektywnie deklarowanej zupełnej nieporadności egzystencjalnej. W każdym razie kontestowana w skardze jako „błąd w ustaleniach faktycznych” negatywna ocena ustalonego stanu rzeczy w zaskarżonym wyroku nie była dotknięta kwalifikowaną wadą, która byłaby widoczna od razu (natychmiast) bez dokonywania ponownej analizy i oceny stanu faktycznego sprawy, które co do zasady usuwają się spod rozeznania kasacyjnego (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.